

Seküler ahlakın “temel ilkeleri” neler olabilir? (Rev 0.0) 10 Kasım 2020

Güvenilir referansları belirtilmek kaydıyla, "bu dünyada birbirimizle ve diğer tüm varlıklar ile uyum içinde yaşayabilmek" için gereken şu soruların cevaplarıdır.

Soru	Özü	Ayrıntıları
Soru 1	Nereye varılmak istendiği (yani vizyonu ¹ ,	Örneğin: "Evren ile uyum içinde yaşamak"
Soru 2	Oraya niçin varılmak istendiği (yani misyonu, o amaç(lar)a erişme isteğinin temelinde hangi öz-niyetin bulunduğu).	Örneğin, "Tüm varlıkları kavrayan evrenin oluşum ve işleyişinin anlaşılıp, onunla uyum halinde (barış halinde) yaşamak".
Soru 3	Misyonu uyarınca vizyonunun tanımladığı yere, hangi kurucu ilkelere uyularak yürünmesi gerektiği	

Kurucu ilkeler neler olabilir?

Örnek ilkeler	Açıklamaları
1. Varlık, varolan her şeyi kapsamak üzere, "varlık hakkı'na saygı" ve bu temel ilkeyi kollamak amacıyla: (i) Adil ol (ii) Sana güvenilir emanet edilene zarar verme (iii) Ehliyet'e önem ver (iv) Görevi liyakat'liye ver (v) Kararlarını danışarak al ve (vi) Doğru'nun yanında, eğrinin karşısında işler yap. Kısacası herhangi bir yolla herhangi bir şeye " zarar verme " (tıklayınız)	<i>Burada "varlık" kavramı ile tüm varlıkların bir bütün olarak değerlendirilmesi, birisini önceleyip diğerlerinin ihmal edilemeyeceği kastediliyor.</i> <i>Günümüzde ecocentrism olarak ortaya konulan yeni hukuk anlayışının temeli de "kul" kavramı ile eşanlımlı sayılmalıdır.</i> <i>Varlıkların haklarına saygı kavramıyla kast edilen, o varlıkların oluşturduğu büyük bütünün işleyişine uyum göstermek; o işleyişin dışına çıktığında ise doğa kurallarının yaptırımlarına tabi olunacağına bilinmesi olarak anlaşılmalıdır.</i>
2. Aklını işlet,	
3. Sorgulamaya dayalılık	<i>Sorgulamanın niçin gerekli olduğu, birinci sorudaki amaç bağlamında daha iyi anlaşılıyor. Söz konusu "anlaşılma" ancak (sorgulama) yoluyla mümkündür. Tüm yargıların askıya alınması aslında bilim'in temel ilkesidir.</i>
4. Değişime açıklık: Bütün bu ilkelerin uygulanma şekillerinin koşullara göre değişebilirliği	<i>Tek değişmeyecek olan değişimin kendisidir</i>

Bu kurucu ilke adayları yeterince doğurgan görünüyor. Bununla beraber, kapsamamış olabilecek başkaca alanları içerebilecek maksim(ler) de bulunabilir. Güvenle söylenebilecek olansa, temel (kurucu) ilkeleri belirlenmemiş bir seküler ahlakın dirlik kaynağı olma işlevini yerine getiremeyeceği; bireysel yorumlara göre sürüklenip her türlü sapkın ideolojiye de kaynaklık eder hale gelebileceğidir.

¹ Vizyon, misyon ve değerler için daha anlamlı karşılıklar olarak sırasıyla "Büyük ve İddialı Sonuç", "öz-niyet" ve "öz-değerler" terimleri kullanılmaktadır. (Harvard Business Review, Reprint 96501, "Building Your Company's Vision", Collins & Porras, 1996)